

"Enskild väg" är riktigt så tillvida att hemmansägaren får betala den själv men utan att ta hänsyn kör Domänverket sönder den med sina timmerlass — och nekar underhållningsbidrag. I väldiga högar vräker Domänverket upp sitt timmer efter vägen (ovan) och pressar bron till bristningsgränsen med tunga lass (under). Undra på att J. A. Drugge och S. Drugge är förbittrade?

DOMÄNVERKET ÅTERUPPLIVAR VÅLDGÄSTNINGENS METODER

Kör sönder väg - hemmansägare får betala underhållet.

2

AVAFORS, söndag.

Fogdevälde är ett ord med otrevlig klang i vårt språk, men vi vet att mycket förekommit ända in i vår moderna tid, som är fullt berättigat att bära den stämpeln. När vi nyligen hade letat oss till Lillån i Avafors kunde hemmansägare J. A. Drugge berätta en historia om åratals kamp mot ogina tjänstemän och ett statligt verk. En kamp som kostat pengar från en redan förut ansträngd portmonnä och där kronan skaffat sig rätten på sin sida trots att alla omstän-

digheter talat för att Drugges anspråk var berättigade.

J. A. Drugges gård saknade utfartsväg och 1927 beslöt han söka bidrag för att få dylik. Sämt brukar ju inte innebära några större besvärigheter. Men i det här fallet fick man se på gnistor — vägen skulle gå över domänverkets marker och det var det stora kruxet. Vid den första vägförrättningen infann sig inte ens domänverkets representant men nästa gång förrättningen hölls visade han sig och dekreterade att domän-

(Forts. å sista sidan)

Domänverket . . .

(Forts. fr. sid. 1)

verket verkligen inte hade det minsta intresse av vägen. Då trots allt godemännen hade en annan syn på frågan och bestämde att verket skulle bli intressent med skyldighet att delta i byggande och underhåll av vägen, stämde domänverket hemmansägare Drugge till tinget och förklarade där att de inte hade något behov av vägen, ja till på köpet att den skulle bli till skada, med den kostliga motiveringen att det skulle bli lättare för skogstjuvar och tjuvjägare att färdas inom domänverkets skogar. Hemmansägare Drugge som visserligen inte hade så gott om slantarna att han kunde anställa en advokat till sin hjälp, skötte dock sina kort så bra inför tinget att han lyckades pressa domänverkets tjänstemän att medge att de redan använde den vinterväg som gick fram där vägen skulle gå. Därmed hade han vunnit första rondan.

Kronan stod ej domänverket efter.

4

Målet gick vidare till högsta domstolen där pappersgnagarna tydligen inte fäste minsta avseende vid de vittnesmål, som angivits. Det hade ju redan styrkts att ingen framkomlig väg fanns på annat håll, och att vintertid timret kördes i vägens sträckning. Det styrktes också att vägen var det billigaste alternativ som kunde tänkas. Till detta hade domänfiskalen blott den övermaga kommentaren att göra att han fann det anmärkningsvärt "att ett förslag över huvud har tagits på allvar, som avser byggande av en väg för 17,000 kronor till ett ensligt be läget hemman och några torpställen". Bor man avlägset så ska man tydligen vara utan väg ansåg man tydligen på det hållet. Kronan vidhöll att vägen blott skulle vara till skada.

Utslaget blev naturligtvis till domänverkets förmån. Drugge fick visserligen i nåder tillstånd att bygga vägen men fick själv stå för kostnaderna utöver det statsbidrag han kunde få. Samma syn på frågan hade också Kungl. Maj:t när målet så småningom kom dit. Rättegångskostnaderna för den fattiga staten fick också hemmansägaren betala.

När vägen stod klar — då var den ej onyttig!

Genom dessa försök från domänverkets sida att hindra vägbygget dröjde det närmare fem år innan arbetet kunde igångsättas. När väl vägen var klar frampå värkanten, uppstod skogseld på revirets mark. Då kom domänverket plötsligt underfund med att Drugges nya väg var till nytta — något man förut bestämt förnekade. Följden blev att vägen blev fullständigt sönderkörd av bilar så att avsyningen som skulle ägt rum fick uppskjutas. Utan avsyning vägrade myndigheterna betala ut anslaget men av domänverket lyckades Drugge pressa ut en obetydlig ersättning.

Så har det fortgått år från år. Under de sexton år som vägen varit i bruk, är det endast ett år som inte domänverket använt vägen för timmerkörning. Enbart under fjolåret, som inte är något toppår fraktade drygt 100,000 kubikfot med lastbil efter den där vägen man försäkrat sig absolut ej ha någon nytta av, ja som rent av skulle vara till skada för domänverket.

Drugge har dom på att han en-

sam är underhållsskyldig och de tunga transporter som domänverket varje år vräkt fram på vägen är naturligtvis inte precis lämpade för denna. Men domänverket åker glatt vidare och låter den stackars hemmansägaren reparera efter den vildda framfarten. Ja, det vill säga, ett år blev det ju för mycket: man körde timmer under tjällossningen och så småningom hade man förstört vägen så grundligt, att sju lastbilar samtidigt körde fast i lervällingen.

Den gången kostade man på att fylla ut de värsta skadorna med sand, men bron över Lillån har man kört sönder, vägtrummorna pressas ner och dikena fyller man igen med timmer så att vägen översvämmas på våren.

Är det någon som undrar över att Drugge frågar sig om det verkligen kan vara hans skyldighet att gratis underhålla väg åt domänverket. Genom att verket lyckades kasta över ansvaret för vägen på Drugge ensam, blir det hela ännu mer kännbart. Det finns nämligen enligt papperen endast en intressent och därigenom kan man inte heller få statsbidrag för underhållet.

Staten vägrar alltså Drugge bidrag därför att han ensam kan ha nytta av vägen, varefter staten lägger beslag på vägen för sina egna transporter och detta så grundligt att vissa tider av året hemmansägaren inte kan nyttja den själv. Sålunda fick han ett år inställa arbetet med en egen stämpling därför att vägen blockerats av domänverkets drivningar så att han ej kunde föra fram sitt timmer i rätt tid.

Känner inte domänverket på sig att det här är något som måste rättas till? Skall man använda vägen, nog bör man väl också delta i underhållet, det borde vanligt sunt förnuft säga. Men kronan har ju hela tiden nyttjat vägen och hedern borde därför bjuda att den då också ersatte Drugge med något som motsvarade deras del i kostnaderna för vägen och Drugge bör väl inte heller betala kostnaderna för den dom där han överbevisades om att kronan inte skulle ha någon nytta av vägen. Vittnesmålen då talade ju i annan riktning och nu har ju verkligheten också sagt sitt tungt vägande ord. Staten bör föregå med gott exempel och visa att den inte är värre än bolagen.

Fribom.